

4. Ткаченко Н. Бухгалтерський облік формування витрат виробництва і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) // Все про бухгалтерський облік. – 1999. - №101. – с. 19 – 23 .
5. Ткаченко Н. Облік виробничої собівартості та рентабельності виробництва продукції. Визначення ціни продажу // Все про бухгалтерський облік. – 2000. №70. – с. 4. Закон від 28.06.96, № 254 к/96-ВР “Конституція України”.
6. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.11.99 р. № 246 зі змінами і доповненнями.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності в Україні” затверджений наказом Міністерства України від 31.03.99р. № 87// Все про бухгалтерський облік. – 2000.- № 86
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 „Дохід” затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99р. № 290 // Все про бухгалтерський облік .- 2000.- №86.

УДК 658

МІСЦЕ ФІНАНСОВОГО РИЗИКУ В ПРОЦЕСІ ЗАХИСТУ ІНВЕСТИЦІЙ

Н.В. ВІННИЧУК, Л.Д. ЗВОНАР, Н.С. ЛІБА

Мукачівський технологічний інститут

У статті розкрито значення ефективного управління інвестиційною діяльністю. Особлива увага приділяється методам оцінки фінансового стану в процесі захисту інвестицій, адже інвестиційна діяльність у державі є одним з основних напрямків розширення та відтворення основних фондів і виробничих потужностей господарства на базі науково-технічного прогресу, що уможливорює регулювання розвитку економіки, істотне підвищення її ефективності.

Особливу увагу розвитку цього напрямку слід приділяти в період переходу до ринкових відносин, коли економіка потребує великих інвестицій через необхідність перепрофілювання більшості підприємств.

Саме в такій ситуації опинилась на сьогоднішній день українська економіка.

Об’єкти та методи дослідження

Удосконалення управління підприємством за допомогою економіко – математичного моделювання.

Постановка задачі

Одним з головних факторів створення конкурентоспроможного середовища є ефективне управління як в приватному, так і в державному секторах економіки. Для досягнення високого рівня якості управлінських рішень необхідні професіоналізм і

відповідальність управлінців. Розвинена в останній час математична теорія оптимізації (лінійне і нелінійне програмування, теорія оптимального управління) створила сукупність методів, що допомагають при використанні ЕОМ ефективно приймати рішення при фіксованих і відомих параметрах, характеризуючи досліджуваний процес.

Результати та їх обговорення

В наш час великі надії покладаються на надходження зовнішніх інвестицій. Поряд з цим слід зазначити, що рішення – інвестувати чи ні саме в економіку України – приймаються на корпоративному рівні, враховуючи при цьому прибутковість даного проекту, адже жодна компанія не інвестуватиме лише для того, щоб допомогти в економічній скруті. Компанія робить інвестицію, якщо це приносить їй прибуток у найближчий час чи в перспективі, якщо фірма – інвестор достатньо потужна і може вижити протягом перших років роботи, коли необхідні значні фінансові вкладення. Існує особлива категорія ризиків, пов'язаних із вкладанням капіталу в іноземні країни. Найперше – це проблеми, викликані різницею в ментальності або культурі народів. Наприклад, об'єднання двох банків у Нідерландах та Бельгії провалилося саме через відмінності в ментальності та культурі між голландцями та бельгійцями, хоч в цих установах розмовляли однією мовою – голландською. Щодо ризиків, пов'язаних з інвестиційним кліматом, тобто регулятивними рамками та діловим кліматом у державі, то тут Україна має мало переваг порівняно із Західною Європою, Сполученими Штатами, Канадою і трохи краще виглядає на тлі деяких країн Східної Європи. У цьому випадку не настільки важливий рівень оподаткування. Нідерланди, Швеція, Данія та інші країни відомі своїми великими податковими ставками, проте браку інвестицій вони не відчують.

Адже признано, що ефективність інвестиційної діяльності залежить від рівня розвитку капітального будівництва, інвестиційного та промислово-будівельного комплексу, що, у свою чергу, зумовлюється виробничим потенціалом їх матеріально-технічної бази, кваліфікацією виконавців, науково - технічним рівнем проектних рішень, станом організації та планування інвестиційного процесу забезпечення його фінансовими ресурсами.

Управління інвестиційною діяльністю передбачає виконання таких функцій, як прогнозування та планування, формування інвестиційного портфеля, реалізація інвестиційної програми, які визначаються метою реалізації обраної стратегії.

Великий попит на інвестиції спричиняють приватизаційні процеси, що пояснюється насамперед високим ризиком вкладення грошових коштів, який з наукової

точки зору класифікується як фінансовий ризик, зокрема один з його різновидностей, інвестиційний ризик.

Ризик характеризується як небезпека потенційної ймовірної втрати ресурсів або недоодержання доходів порівняно з прогнозованим варіантом, що пояснюється формуванням певної невизначеності в процесі підприємницької діяльності.

Відомий математик Юрій Єрмольєв запропонував розглядати схеми прийняття рішень за невизначеності, які умовно відображаються ланцюжками

рішення – спостереження – рішення – спостереження

спостереження – рішення – спостереження – рішення

Якщо ланцюжок починається з рішення, то таке рішення запропоноване називати перспективним. Якщо рішенню передують спостереження, то таке рішення називається оперативним.

Прикладом оперативного рішення може бути рішення про перевезення сільськогосподарської продукції з місць виробництва (поля) на переробні підприємства. Спочатку можна визначити врожайність, валовий збір, і лише потім замовляти транспортні засоби та все, що потрібне для них. Прикладом перспективного рішення можуть бути інвестиції у довгострокові проекти. Спостереження над умовами, які реалізуються у процесі виконання проекту, відбувається після того, як здійснюються інвестиції.

Загострення питання ризику в процесі захисту інвестицій пояснюється наступними причинами:

по-перше, тривалістю інвестиційного циклу від моменту вкладання коштів до часу їх повернення. На майбутнє важко спрогнозувати результати, бо на них можуть впливати як зовнішні фактори (політичні фактори, ринкові фактори, рівень благополуччя у суспільстві, надійність фірм, організацій, установ, з якими підприємство має ділові стосунки, природне середовище) так і внутрішні фактори (стан організації виробництва, трудові фактори, втрати ресурсів від безгосподарності).

По-друге, інвестування пов'язане з вкладанням великих коштів, матеріальних ресурсів, неефективне використання яких може негативно позначитись на фінансовому стані інвестора.

По-третє, інвестування іноді здійснюється через третіх осіб (фінансових посередників), тому інвестор не має можливості контролювати ефективність використання вкладених коштів.

Отже, в процесі складання інвестиційного бізнес – плану особливого значення набуває питання правильної оцінки та аналізу рівня ризику.

Практика фондового ринку виробила наступну умову – чим більший сподіваний прибуток, тим вищий ризик, зв'язаний з придбанням тих чи інших фондових інструментів. Ризики в інвестиційній діяльності виражаються в зниженні прибутковості реальних або портфельних інвестицій проти очікуваних величин, що супроводжуються фінансовими втратами або упущеної вигоди, що виникає при здійсненні фінансових операцій в зв'язку з невизначеністю їх результатів.

На кінцевий фінансовий результат інвестиційної діяльності впливають випадкові фактори макро- та мікроекономічного характеру, які призводять до виникнення наступних видів ризику:

- затримка початку реалізації інвестиційного проекту (відсутність ліцензії, проектно-кошторисної документації і т.п.);
- несвоєчасне завершення будівництва;
- значне перевищення вартості порівняно з проектно-кошторисною документацією;
- ризик невиходу у встановлені строки на проектну потужність;
- ризик втрати ринку збуту (падіння попиту, високий рівень конкуренції);
- зниження запланованого рівня чистого прибутку (підвищення рівня затрат, зниження рівня цін, зміни податкового законодавства).

У процесі складання інвестиційного бізнес – плану особливо важливим постає питання правильної оцінки та аналізу ризиків, основною метою чого повинно бути зведення ризиків до мінімуму.

Фінансова угода рахується ризикованою, якщо її ефективність (доходність) не повністю відома інвестору в момент її заключення (ефективність не детермінована). Основним завданням фінансового менеджера в процесі аналізу інвестиційної діяльності являється зведення економічних ризиків до мінімуму, що можна досягнути наступними прийомами:

для виміру наслідків дій інвестора в умовах невизначеності використовується коефіцієнт фінансового ризику (Кфр):

$$K_{фр} = \frac{Y \times 100}{C_{фр}} \quad , \quad (1)$$

де Y – максимально можлива сума збитку;

S_{fr} – сума власних фінансових ресурсів з врахуванням точно відомих поступлень.

Даний коефіцієнт виражає ступінь ризику, який веде до банкрутства:

$K_{fr}=0,3$ – оптимальний, який не призводить до банкрутства;

$K_{fr}=0,31-0,69$ – займає проміжкові положення;

$K_{fr}=0,7$ і вище – призводить до банкрутства.

Визначаючи види ризиків, потрібно оцінювати їхні розміри і вплив на загальні результати. Безризикові інвестиції в нашій державі знайти важко, тому що на рівень ризику, як вже говорилося раніше, впливають як зовнішні так і внутрішні фактори. До прийомів зниження фінансового ризику відносяться:

- диверсифікація фондового портфеля;
- отримання додаткової інформації про предмет угоди;
- самострахування (створення фінансових резервів для покриття можливих збитків;
- страхування фінансових гарантій;
- хеджування – страхування контрактів від несприятливих змін цін, що полягають у придбанні цінних паперів в майбутньому по фіксованим цінам (опціонні і ф'ючерсні контракти) та ін.

Висновки

Сама по собі спільність задач управління дозволяє формулювати загальні закони, а аналіз і узагальнення практики дає можливість, спираючись на ці закони конкретизувати зміст в рамках науки управління. Для досягнення більш ефективного результату в управлінні застосовуються економіко – математичне моделювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Червак Ю.Ю., Червак О.Ю., Чупов С.В. Математичне моделювання в економіці (Моделювання і системний аналіз), випуск 1– Ужгородський національний університет, 2003.
2. Червак Ю.Ю., Червак О.Ю., Чупов С.В. Математичне моделювання в економіці (Особливості і методичні питання моделювання), випуск 2– Ужгородський національний університет, 2003.
3. Червак Ю.Ю., Червак О.Ю. Математичне моделювання в економіці (Керування і прийняття рішень), випуск 3– Ужгородський національний університет, 2003.
4. Економічний ризик: ігрові моделі: Навч. посібник/ В.В. Вітлінський, П.І. Верченко, А.В. Сігал, Я.С. Наконечний; за ред. Д-ра екон. Наук, проф. В.В. Вітлінського. – К.: КНЕУ, 2002.-446с.

5. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: МАУП, 1999.- 184 с.: іл. – Бібліогр.: с. 181.
6. Литвак Б.Г. Разработка управленческого решения: Учеб. – М.: Дело, 2000. – 392с.
7. Єлейко Я.І., Єлейко О.І., Раєвський К.Є. Інвестиції, ризик, прогноз. – Львів: Львівський банківський інститут Національного банку України, 2000. – 176 с.
8. Шикин Е.В., Чхартишвили А.Г. Математические методы и модели в управлении: Учеб. пособие.- М.: Дело, 2000.-440с.-(Сер. «Наука управления»).
9. Как упорядочить процесс разработки стратегии, журнал "экономические стратегии", стаття.
10. Журнал "новые рынки" №2(8), 2002, аудит бизнес – стратегии, обзор книги "business strategy audit", издат. "cambridge strategy publications ltd.".
11. Вітлінський В.В., Верченко П.І. Аналіз, моделювання і управління економічним ризиком: Навч.-метод. Посібник для самостійного вивч. Диск.-К.: КНЕУ, 2000.-292с.

УДК 338.246.025.3

ФРАНЧАЙЗИНГ, ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

О.Я.СІДУН к.е.н.
Мукачівський технологічний інститут

В статті досліджено питання застосування франчайзингових мереж для розвитку підприємництва в Україні. Розглянуто суть, переваги і недоліки франчайзингу, наголошено на проблемі недосконалості нормативно-правової бази, що регулює франчайзингові відносини, окреслено перспективи розвитку франчайзингу в Україні.

Розповсюдженою формою господарської інтеграції малого та крупного бізнесу стала система договірних відносин, відома під назвою "франчайзинг". В широкому розумінні слова франчайзинг означає надання права на виробництво та (або) збут продукції з практичною допомогою у справі організації й управління підприємством. Це особлива форма організації бізнесу, що базується на довгострокових відносинах між крупною компанією (франчайзером), що надає виключне право на створення та збут під її торговою маркою на визначеній території певних видів товарів та послуг малій самостійній фірмі.

Об’єкти та методи дослідження

Об’єктом дослідження є діяльність підприємницьких структур, предметом дослідження – можливість формування франчайзингових мереж українськими підприємцями.